

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petina enostopna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 54.

Sobota, 8. julija 1933.

Leto VIII.

Politično pomembna pogodba.

Rusija in sosednje države. — Najvažnejši politični akt po sklenitvi mirovne pogodbe.

Razorožitvena konferenca v Londonu se krha. Zato opravičeno trdijo diplomati, da bo od londonske svetovne gospodarske konference imela največ dobička sovjetska Rusija, ki je sklenila s svojimi sosedami, oziroma ga z nekaterimi državami še sklene nenapadalni pakt. Podpisali so ta pakt v londonskem sovjetskem poslanstvu dne 3. t. m. in sloni na težah Kelloggovega pakta in izvajanjih grškega ministra Politisa, ki je imel dne 24. maja 1933 poročilo o splošni varnosti na razorožitveni konferenci.

Pakt je že podpisalo osem dežel, in sicer: Rusija, Poljska, Rumunija, Afganistan, Letska, Estonka, Perzija in Turčija. Podpišejo ga še Finska in Mala antanta sporazumno s Francijo. Nenapadalni pakt ima štiri temeljne točke, v katerih ugotavlja naslednje stvari:

1. Nenapadalni pakt se sklepa v zmislu definicije govora ministra Politisa dne 24. maja tl., tičoč se razorožitve in znižanje oboroženosti.
2. Za napadalca se smatra oni, ki napove vojno ali vpade v deželo brez napovedi vojne na kopnem ali na morju. Za napad se smatrajo dalje blokade, podpiranje oboroženih tolpe, ki vpadajo v tuja ozemlja.
3. Politično-gospodarski in drugi razlogi ne opravičujejo napada na drugo državo.
4. Pogodba stopi v veljavo, ko se založi verificirana listina v Moskvi.

Temu paktu pristopijo lahko tudi druge države, samo je treba prijaviti pristop sovjetski vladi, ali poljski, ali turški. Ena teh vlad, ki sprejme prijavnico, obvesti potem druge podpisnice tega pakta.

Sklenitev tega pakta je zbudila v mednarodnem svetu veliko pozornost, ker pomeni nekako protiutež proti paktu štirih velesil, ki so ga sklenile Anglija, Nemčija, Francija in Italija.

Rusija sklene v kratkem trgovinsko pogodbo tudi z Zedinjenimi državami v Ameriki.

Seveda je sporazum šele prvi korak. Ustvarjena je možnost večje varnosti, ki jo potrebujejo vse države. Rumunija se ne bo več bala za Besarabijo, Rusija se bo razvijala brez skrbi zaradi sosedov ter se more pričeti mirnejše sožitje med temi državami. Vse to bo odprlo gospodarske vezi in omogočilo vsaj deloma obnovitev gospodarstva ter zagotovilo mir za daljšo dobo, če ne bodo imeli prilike svetovni kapitalisti, da bi zopet zanesli v zvezo svoje dobičkarke intrige. Nova zveza pomeni ogromno politično silo cele vzhodne Evrope in velikega dela zahodno-severne Azije.

3000 socialnih demokratov

so zaprli v Nemčiji v zadnjem tednu.

Tako pravijo nemška uradna poročila. Če pa pomislimo, da je bilo odgnanih v zapore strankinih funkcionarjev v Hamburgu 200, v Magdeburgu 200, v Drazdanih 150, v Senftenbergu 265, v Frankfurtu na Menu 50, v Essenu 26, v Bremnu 20, v Recklinghausnu 12, tedaj utegne biti število teh žrtev še mnogo večje. Te vesti objavlja tudi novi »Vorwärts«, ki je izšel dne 2. julija v Pragi.

V revirjih TPD. obup lačnih že prekipeva!

Rudarske žene — zasedle rove.

Mnogo se je že govorilo in pisalo o strašni tragediji, katera se odigrava med rudarskim delavstvom v revirjih Trboveljske premogokopne družbe vsled obupa in lakote. Strašna gospodarska kriza, ki je na eni strani zelo zmanjšala konzum premoaga in na drugi strani pa do skrajnosti pretirana storitev delavca vsled tehničnih pripomočkov in priganjaškega sistema je povzročilo, da je nastal skoro popolno zastoj v rudarski industriji.

Nad 3000 brezposelnih rudarjev.

To je povzročilo, da se je v rudarski industriji naše banovine v zadnjih treh letih odpustilo iz službe nad 3000 rudarjev. Poleg teh številnih redukcij pa še ostalo delavstvo mora delati manjše število šihov, kar njegov dohodek za preživljanje do skrajnosti zmanjšuje. Predvsem so tu najbolj prizadeti revirji TPD.

To delavstvo, ki že od leta 1931 dalje vedno več šihov praznuje (in je letos prišlo že tako daleč, da dela samo še po dva do tri šhte tedensko), je prišlo vsled tega v tako obupen gospodarski položaj, da je katastrofa neizogibna, če se tem ljudem ne bo takoj nudila izdatna pomoč. Zakaj že danes je položaj v revirjih tak, da del delavstva predvsem žene in otroci naravnost od lakote umirajo.

Nezadostne podpore.

Vse tozadevne intervencije strokovne organizacije in Delavske zbornice ter II. skupine so imele le minimalen uspeh, radi tega, ker so še vedno sredstva, ki so se dobila, napram potrebi veliko premajhna. To pa že predvsem iz razloga, ker se je pač morala v glavnem voditi skrb za že popolnoma brezposelne, za katere tudi dobljena sredstva niso zadostovala.

Izigravanje delavstva pri zaposlitvi.

Poleg vsega tega gorja je pa glavni vzrok sedanjega groznega razburjenja med delavstvom še ta, da je družba v času, ko se je splošno praznovalo, en del delavstva vedno zaposlovala na produktivnih delih, to je na premoagu. Tako je en del delavstva napravil vedno vse šhte, medtem ko je drugi del praznoval vse dni. Proti temu krivičnemu postopanju je delavstvo protestiralo na nestetih shodih, posredovalo pri družbi potom svojih zaupnikov in zahtevalo, da se to odpravi. Toda družba se je izgovarjala na vse načine in končno se je to tako ugnezdilo, da so gotovi pazniki kar ponoči vabili svoje ljudi na šht.

Vsi na delo ali pa nihče.

Posledica tega krivičnega postopanja v pogledu zaposlitve v času praznovanja je bila ta, da so bili ti, ki so bili na delu, prisiljeni, da se odpravijo na delo, če ne bodo imeli prilike svetovni kapitalisti, da bi zopet zanesli v zvezo svoje dobičkarke intrige. Nova zveza pomeni ogromno politično silo cele vzhodne Evrope in velikega dela zahodno-severne Azije.

Sprava med Londonom in Moskvo.

Radi sabotaže obsojeni angleški inženirji so bili te dni v Rusiji pomilosteni in poslani na Angleško nazaj. Za protiuslugo je pa Anglija ukinila prepoved uvoza sovjetskega blaga. Svoječasno prekinjena pogajanja za sklenitev nove trgovske pogodbe, so se sedaj obnovila.

znovanja je bila ta, da so se sestrane rudarske žene in dekleta zbrale v tisočih na ulici in zahtevale glasno kruha in dela. Šle so na rudniška ravnateljstva in občine in prosile za pomoč. Povsod se jim je sicer obljubilo, da se bo storilo za nje kar se bo moglo. Ali orgočene žene se s tem niso zadovoljile, temveč so izdale parolo — **vsi na šht ali pa nobeden**. Da to tudi praktično izvedejo, so enostavno zasedle vse rove in sicer v petek v Trbovljah in ponedeljek v Zagorju in Hrastniku. Tako sedaj stražijo rove in ne puste nikogar v nje, razun varnostnih straž. Gibanje je dosedaj vzorno in ženske se zavedajo kaj hočejo.

Intervencija ZRJ. in II. rudarske skupine.

Ko je vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije to zaznalo, je takoj sklenilo izvesti intervencijo pri Trboveljski družbi, ki naj merodajnim sporočni nevzdržnost položaja. Tako se je v dnevih 3. do 4. jul. vršila razprava v Ljubljani, katero sta vodila za Zvezo rudarjev s. J. Arh, za II. skupino načelnik s. F. Pliberšek in lokalni načelnik II. skupine iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika. Zahteve zastopnikov delavstva so bile: 1. kadar se praznuje, se na premoagu ne sme delati; 2. pri nepoklicnih delih, ki pridejo za časa praznovanja v poštev, naj zaupniki delavstva predlagajo najpotrebnejše za delo; 3. akordne postavke in odškodnina za strelivo se naj uredi tako, da ne bo treba vsako perijodo delavstvu beračiti pred rudniškimi pisarnami za milostno doklado k svoji plači.

Družba je v načelu na prvi dve točki pristala, za tretjo je pa odredila, da se bodo tozadevne razprave vršile pri posameznih rudnikih. S tem so bile razprave končane. Izjavljamo pa, da se bo o zgoraj navedenem vodila najstrožja kontrola s strani delavstva in se bo družbo na najostrejši način žigosalo, če ne bo tega upoštevala. Naloga merodajnih oblasti pa je, da nemudoma preskrbe zadostno množino življenjskih potrebščin za preskrbo še zaposlenih, za brezposelne pa naj se takoj preskrbi zaposlitev na javnih delih, da se jim s tem omogoči eksistenca.

To je nujnost v zadnjem trenutku; gospodje zagnite se, zakaj vaše ljudstvo hoče živeti in zopet živeti.

Prva pomoč banovine.

Ženske so poslale tudi g. banu, ki se je ravno mudil v Laškem, deputacijo in so zahtevale pomoči. Ban je obljubil nakazati kot prvo pomoč 40 tisoč dinarjev za Trbovlje in 10.000 dinarjev za Hrastnik. Izgredov ni; ženske povsod same skrbе za disciplino.

Izpremembra v vladi na Španskem?

Pariški list »Intransigent« poroča iz Madrida, da nameravata socialistična ministra izstopiti iz vlade. Na njiju mesto bosta imenovana dva radikala.

Nemški katoliški centum je vlada razpustila, v kolikor se ni že poprej prostovoljno razšel.

Škerlj, Lj.

K diskusiji o stranki.

Ali naj ustanovimo politično stranko in kako naj bo ime novi delavske stranke?

V socialističnem tisku in tudi med delavci se je v zadnjem času pričela diskusija o obnovitvi političnega udejstvovanja. Zanimanje za stranko je veliko. Dnevno sem v stiku z delavci, zato naj mi bo dovoljeno k temu vprašanju nekaj pripomb. Nihče od delavcev ne zanikava življenjske potrebe po samostojnem političnem udejstvovanju proletarijata. Vsi bivši člani in simpatizerji bivše SSJ smo za ustanovitev delavske politične stranke. Gre samo za to, ali je mogoče ob današnjih zakonih v tisku in besedi povedati, kaj nas boli in kaj hočemo.

Program nove stranke mora biti marksističen. Poleg svojega načelnega programa pa bi se morala delavska stranka zanimati za dnevne življenjske potrebe proletarijata, tako industrijskega kakor kmetijskega, za stanovanjsko zaščito, za zavarovanje za nezaposlenost in starost, za eksistenčni minimum, za prodajo agrarnih pridelkov, za karte, za carine itd. Polno je teh vprašanj. To so pa le nekatera aktualna vprašanja, za katera je treba zainteresirati zakonodajalca na eni ter delavstvo na drugi strani.

Meščanski politiki, ki vodijo današnji režim, kriče, da se ne smemo več povrniti nazaj pred 6. januar 1929. Tudi za delavsko stranko velja to, samo v drugačnem smislu. Tudi mi se ne smemo več igrati Bernotovce, Korunovce, Zarjane itd., marveč se moramo že vnaprej zavarovati pred vsakršnim sektantstvom in razcepljenostjo. Menim, da so nas dočeki zadnjih desetih let dovolj izučili, da moremo le v enotnosti računati na trajne uspehe.

Resnica je, da ima vsak človek svoje misli in kolikortoliko različno gledanje na politična in gospodarska vprašanja današnje družbe. Vendar naj vsak sodrug, tudi vodilni, žrtvuje nijanso svoje miselnosti delu in skupni stvari.

Želja delavcev je, naj bi se nova stranka imenovala »Delavska stranka Jugoslavije«, ker se tudi v nekaterih drugih deželah imenuje tako, in bi to ime bilo še bolj priporočati za naše razmere. Nova stranka mora biti resnična stranka, ki naj pritegne vse delavstvo v svoje okrilje. Nova delavska stranka naj vodi predvsem socialno politiko, pa bo najbolj ustrezala potrebam delovnega ljudstva.

Ime ni nič, delo vse!

Španska reakcija na delu.

Pred novimi socialnimi pretreslaji v Španiji.

Klub »Union Mercantile« v Madridu je bil na povelje vlade 30. junija ob treh zjutraj zapečaten. Predsednik in odborniki tega kluba so bili aretirani. Klub je predstavljal organizacijo tekstilnih in konfekcijskih podjetnikov, nekako industrijsko zbornico. Povod za ta korak je dalo odklonilno stališče delodajalcev proti mezdni kolektivni pogodbi, ki je bila sklenjena po obojestransko zastopnem razsodišču na inicijativno vlade. Iz protesta proti temu razsodišču je konfekcijska industrija izprla s 30. junijem vse delavstvo.

Med delavstvom vlada radi tega veliko vznemirjenje in poslanec Francisco je izjavil, da je stopil s tem boj kapitalistov proti ministru za delo, Caballerotu, v odločilni štadij.

Eno moramo vedeti.

Politični in gospodarski dogodki zlasti zadnjih let so nam tako jasno dokazali, da je kapitalistična moč silna in neobzirna. Ustav, zakonov in morale ne pozna. Pozna le svojo oblast. Kadar ne gre več z lepo besedo, prime za orožje, odpre ječe in zatira vse, kar bi utegnilo pospeševati samostojnost človeka. Kapitalistična družba ni socialna. Govori in piše o socialnih vprašanjih, obenem pa ovira reševanje socialnih problemov in je zopet samolastno demonstrira, če se ji zdi v nje interesu potrebno. Kaj bedne socialne razmere!

Ni pa to še vse, kar dela v škodo človeškega napredka današnja kapitalistična družba. Povsod odpravlja svobodno znanost, prepoveduje v Nemčiji celo na vseučiliščih socialno in gospodarsko vedo ter uvaja namesto znanosti šovinistični nacionalizem in vzgojo v orožnih vajah, v sovraštvu do drugih narodov. Učitelji postajajo izvežbani roditelji civilnih oboroženih formacij. Tem »vedam« hoče posvetiti današnja kapitalistična družba vso svojo pozornost, da olfrani človeštvo v slepi podločnosti in brez znanja samozvesti. Tako so pričeli Heleni, Rimljani itd. Ta vzgoja je bila pri njih začetek propada in poloma. Zakaj, noben narod, nobena vladajoča kasta, ki začne zatirati razvoj naroda, se ne more ohraniti, ker z uničevanjem napredka zadavi njegove življenjske sile. Tak narod je obsojen poginu, če nima sam v sebi toliko zdrave naravne sile, da se otrese take duhovne kastracije. Vidimo namreč povsod tisto tendenco. Londonska gospodarska konferenca ne pride nikamor, razorožitvena konferenca mlati prazne besede in kuje načrte. Povsod pa imamo isti refren: Kapitalistična družba rešuje sama sebe ter išče pota kako bi se med seboj opeharila, neglede na veliko gospodarsko krizo in splošno željo po trajnem miru.

Socializem zahteva času primeren vzgojo. Zahteva kulturni napredek. Današnja vzgoja pa, ki se propagira po vseh fašističnih ali napol fašističnih državah, je pa tej zahtevi diametralno nasprotna, ker ubija bistvo človeka v interesu kapitalistične družbe.

Ta žalostni pojav v kulturnem razvoju človeštva je ena najbolj črnih točk v zgodovini človeštva. Zato ima delavstvo in ves civilizirani svet sveto dolžnost, da napne vse svoje sile in odvrne veliko nevarnost za človeško kulturo. Izjemne razmere ne smejo biti ovira. Strahu ne sme biti. Naravnost mesijsko delo opravlja oni, ki pospešuje pravo kulturo človeštva kljub reakciji, ječi, koncentracijskim taboriščam itd.

Delavstvo ima to svojo nalogo in največ možnosti za zgodovinsko vlogo.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Rudarske žene in dekleta zahtevajo delo in kruha.

Trbovlje, dne 2. julija 1933.

Na plačilni dan 30. junija t. l. se je zbralo naenkrat več tisoč delavskih žen in deklet pred glavno rudniško pisarno v Trbovljah. Poslale so štiričlansko žensko deputacijo k gospodu ravnatelju, z zahtevo, da se naj nudi rudarjem več dela in zaslužke, ali pa, da naj ono posreduje, da bodo dobile rudarske družine podporo v obliki živeža, ali denarja.

G. ravnatelj je obljubil, da bo storil vse, kaj je v njegovih močeh.

Nato so se podale žene na občino, kjer so ponovile svoje zahteve. G. župan Vodusek je istotako obljubil, da bo podvzel vse korake, da se sedanje nevarno stanje omili. Izvolila se je tudi dvečlanska ženska deputacija, katera je imela nalog, da predloži zahteve in prošnje delavskih žen in deklet v Trbovljah g. banu dravske banovine, kateri se je mudil dne 1. julija na sreskem načelstvu v Laškem.

Ženski deputaciji dne 1. julija se je pridružila tudi dvočlanska deputacija delavskih župnikov, kateri so predložili g. banu med drugim tudi sledeče zahteve.

1. V rudarske revirje T. P. D. se pošilja za časa trajanja praznovanja delavnikov dovoljna količina krušne moke, da ne bodo rudarske družine dobesedno stradale kruha.
2. Ako je nabava krušne moke nemogoča, se naj da delavskim družinam redna štirinajstdnevna podpora v denarju.
3. Ali se pa naj takoj ustanovi otroška kuhinja, v kateri bodo rudarski otroci do 15. leta starosti prejemali dovoljno hrano brezplačno.

G. ban je obljubil, da bo upošteval predloženo, in da bo iz bednostnega fonda po možnosti nakazal sredstva.

Po 30. juniju rudarske žene stalno strajajo vse vhode v jamo, kadar se praznuje.

Vatikan liže roko, ki ga tepe.

Istočasno, ko se v Nemčiji razpuščajo vse katoliške stranke, strokovne in kulturne organizacije in se pleni njih premoženje, se pa Vatikan z zastopnikom nemške vlade, Papezom, pogaja v Rimu o sklenitvi konkordata. Papežev tisk še do danes ni dal nikakega glasu protesta od sebe. Nemški škofje, ki so še pred kratkim vrgli svoj »anatema« hitlerizmu, opominjajo sedaj k zmernosti in pokorščini. Pač nimajo vzroka se rogati nemškimi socialnim demokratom, ki so padli vsaj v častnem boju.

Madžari omeje vpliv parlamenta.

Na konferenci unitarističnih strank je povedal ministrski predsednik Gömbös, da dobi upravitelj ogrske države več pravic, ker ga smatra za stalnega državopravnega voditelja dr-

To pa vsled tega, ker T. P. D. vzlic veliki krizi in bedi delavstva izrablja položaj in določi za dneve, katere razglasi za praznovanje, večje število rudarjev na najboljše številke za produkcijo premoga, tako, da vedno eni in isti delavci, katere obratovodstva smatrajo za »pridne« naredijo po 10 do 14 šihov 14-dnevno, na drugi strani pa naredijo vsi ostali delavci samo 5 šihov na 14 dni. Na ta način so nekateri rudarji, »takozvani pridni«, prejeli od 800 do 1200 Din. plače, na drugi strani je pa večina rudarjev že več mesecev prejemale od 80, 120 do 200 Din. Veliko rudarjev pa že po več mesecev, da celo leta, ni prejelo nikake plače, ker je družba vse odtegnila za živila.

T. P. D. je od leta 1923 nalagala vsa bremena pojavljajoče se krize na ramena pri njej zaposlenega delavstva, v obliki redukcij plač, redukcij delavstva, praznovanja delavnikov in drugih odtegljajev, ni se pa brigala za njegove socialne in kulturne potrebe.

Delavski zaupniki so prvo polovico meseca maja zaprosili prehranjevalni odbor občine Trbovlje za dva vožna krušne moke, katera se naj nabavi iz sredstev, ki jih je dala lansko leto T. P. D. v iznosu 1,000.000 Din v te svrhe.

Prehranjevalni odbor občine Trbovlje, v katerem je tudi g. Štruc, predsednik Narodne strokovne zveze v Trbovljah, je prošnjo delavskih zaupnikov za nabavo krušne moke za brezplačno razdelitev rudarjem odklonil.

Ako bi se bila krušna moka nabavila, bi gotovo ne prišlo do ženskih demonstracij v Trbovljah, ker bi imele delavske družine vsaj kruh.

Vse to je pač samo po sebi razumljivo, da je začel po trboveljskih ulicah govoriti lačen želedec rudarskih družin.

žave. S tem prehaja Ogrska še bolj k absolutističnemu režimu v interesu ogrskih magnatov, ki so tam že danes absolutni gospodarji. Horthy dobi na ta način kraljevsko oblast.

Ali ni hujskanje javnih organov k ilegalnosti mednarodna zadeva?

Spor med Avstrijo in Nemčijo je v toliko splošnega interesa, kolikor se tiče demokratičnega parlamentarizma. Kar se pa dogaja v Nemčiji proti Avstriji, je mednarodna zadeva. V sredo je govoril v Monakovem po radiu znani nemški »inspektor«, ki je snoval v Avstriji fašistične akcije in bil izgnan, da se morajo avstrijski fašisti vpreti s silo, izvajati ilegalne akcije. Njegov govor je kar mrgolel sovražnosti avstrijske republike.

Nemčija si s tem svojim početjem niti v kapitalističnem svetu ni pridobila simpatij.

Podružnična prodajalna SCHERBAUMOVEGA KRUHA

Sporočamo, da smo v interesu naših odjemalcev otvorili na

GLAVNEM TRGU ŠTEV. 5

lastno podružnično prodajalno našega kruha. — Scherbaumov kruh dobite odslej v naslednjih naših prodajalnah:

Centrala: Grajski trg št. 7

Podružnici: Aleksandrova cesta št. 24, Glavni trg št. 5

in v skoro vseh trgovinah z mešanim blagom.

Parna pekarna Scherbaum.

Pri Vašem trgovcu zahtevajte dobri Scherbaumov kruh!

Proti Nemčiji.

Kritika v angleški spodnji zbornici.

V angleški spodnji zbornici je 5. t. m. v zunanji debati izpregovoril o Nemčiji poslanec delavske stranke Lansbury. Rekel je, da bi bilo potrebno uvesti v Nemčiji preiskavo glede oboroževanja. Delavska stranka opazuje s skrbjo zopetno oboroževanje Nemčije pod nadzorstvom sedanje vlade. To prav silno ogroža mir ne le Evrope, ampak vsega sveta.

Nemško politiko je obsodil tudi Austen Chamberlein, češ, da je s takim narodom težko ostati v prijateljsstvu.

Doma in po svetu.

Dobro žetev obetajo. V žitorodnih delih države se obeta letos precej dobra žetev. Nedvomno smemo pričakovati, da bodo cene bolj ugodne kakor so. — Ali se morda žitni verižniki tolažijo s formulo: veliko povprašanje — dobre cene? Da, lačnih je mnogo in povprašujejo po kruhu, toda denarja nimajo.

Socialno zavarovanje za vse državljane. Konferenca zagrebških zdravnikov je sklenila predlagati na merodajnih mestih, naj bi se uvedlo zavarovanje za bolezen, nezgode, onemoglost, starost in smrt za vse jugoslovanske državljane. Dosedaj je takega zavarovanja deležni le pol milijona delavcev in nameščencev, medtem ko so vsi drugi sloji, obrtniki, kmetje, kmečka služinčad, državni banovinski in občinski nameščenci, ljudje prostih poklicev i. t. d. izvezeti iz zavarovanja in prepuščeni usodi, dasiravno žive v razmerah, ki jim ne omogočajo niti nabav zdravil, kaj šele plačevanja zdravniških honorarjev. Predlog predvideva, da bi morala biti vsaka samska oseba, katere dohodki ne presegajo Din 3000.— mesečno, a poročena, ki ne zasluži nad Din 5000.— zavarovana za vse slučaje. Samo nameščenci, ki imajo pravico do pokojnine, bi ne bili zavarovani za slučaj onemoglosti, starosti in smrti, ampak samo za slučaj bolezni in nezgode. Pri višjih kategorijah zavarovancev naj bi bila svobodna izbira zdravnikov. S tem bi bilo rešeno tudi vprašanje zaposlenja zdravniškega naraščaja. V zavarovanju naj bi vladala samouprava. Predlog se bo še na jesenskem zdravniškem kongresu natančneje proučil.

Nenavaden blagoslov je obiskal mesto Jajce in njega okolico v Bosni. Tekom zadnjih mesecev so vsi porodi prinesli dvojce in trojčke in v par slučajih tudi četvorčke. Porodi s samo enim novorojenčkom so postali zelo redki. Nekateri so teh porodov veseli, drugi so pa v skrbeh. Tolažijo se pa s tem, da bo gotovo tudi letošnja letina na pridelkih tako obilna.

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

46

In jaz, razumljivo, sem napolnil žepe s suhimi živili ter se drugi dan napotil k svetemu starcu Anisimu. Glava me je bolela — da bi razletel! In bljuvati se hoče. Ali naposled sem vendar le prišel.

Soba je bila, veste, z enim oknom. Vrata iz lesa. Ljudje so se gnetli. In tedaj se odprejo vrata in vstopil je starec Anisim.

Srajca je bila umazana, zobje rumeni in redki.

Z globokim poklonom sem mu dal suha živila in mu razložil kako in kaj. In on, kakor se mi je zdelo, me sploh ni poslušal in je rekel skrivnostno:

»Kdor se na gospoda boga zanese, tega gošpod bog ne zapusti... Zrno do zrna, in nič se ne izgubi...«

In živila je vzela, veste, in ji jih dal svoji pomočnici.

»Ne izmikaj se, Anisim,« sem rekel, »ali pa mi sveti starec daj živila nazaj, če ne moreš pošteno povedati, kako in zakaj!«

In pogledal me je nejevoljno in rekel:

»Nas vse,« je rekel, »ima bog v svojem varstvu... Hudiča se mora izganjati s hudičem.«

Bila je to stara kost!? Kaj je vse skupaj zbrbljal?

Vsekakor mu nisem odgovarjal, nego vrnil sem se domov.

Doma sem mnogo razmišljal in jokal in strašno sem se bal razrešiti to uganko. In potem, razumljivo, sem se odločil ter česnil z glavo. Česnil sem z glavo ob strop in se od bolečin zgrudil. In niti besede nisem mogel spregovoriti... In nato so me prepeljali v bolnico...

In kaj pravite k temu, dragi moji? Lažje mi je postalo. Verjemite mi, dragi moji: glava me še sicer tuintam boli in nekaj še brni v nji, ali bljuvanje — ponehal je, kakor da bi ga z roko odnesel!

IV. Hijene vsakdanjosti.

1. Poznavalec ljudi.

Dobe se ljudje, ki govore, da se lahko z denarjem vse na svetu naredi. Budalost. Kapitalisti so si to izmislili zato, da si pridobijo večji ugled.

So pa reči na svetu, ki niso nič manj močnejše, kakor je denar.

Z dvema besedama se to ne da povedati. Zgodba se je zgodila tako:

Nehajte! Pripovedoval mi jo je kvalificirani železostugar Borisovič Levonidov.

»Da, dragi sodrug,« je rekel Levonidov, »čudeži se gode na svetu, da jih lahko kar brez truda zapišeš. Pojavil se je pri nas v tovarni neki — Jegorka Drapov.

Brčice pod nosom, veste, so bile pepelnate. Pogled — oduren. In nos — celi krompir.

Ali karijera je vseeno delal, ril se kvišku, dobival je lažje delo in mezdo — po visoki kategoriji.

Mojster se je zelo spoprijateljil z njim, nekoč, mimogrede, ga je celo potrkal po ramenih in se mu prijateljski nasmehnil.

Delavci so začeli tuhtati, zakaj in kako in za katere osebne prednosti plava tako zgoraj ta človek? Tuhtali so in se posvetovali ali niso mogli uganiti. Naposled so šli k inženjerju Firsu.

»Oče naš,« so rekli, »prosimo te, da navdušenje našega mojstra nekoliko ohladiš. Naj ne izkazuje svojemu naklonjencu neprestane poklone. In naj ga ne trka po ramenih, ko gre mimo njega.«

Sprva je inženjer, naravno od strahu, prebledel — mislil je, da jih bo nekaj ujel, ali nato se je pošteno razveselil.

»Ne žalostite se, sodrug,« je rekel, »mojstru bom njegovo navdušenje obrezal. In Jegorko Drapova bom premestil v drug oddelek.«

(Dale prihodnjič.)

Protikomunistična akcija v Bolgariji. V Plovdivu in tamošnjih okoliških vaseh so oblasti odkrile obsežno komunistično zaroto. Izvršena je bila po raznih krajih sistematična racija za komunističnim življenjem, ki je odkrila mnogo propagandnega materiala. Aretiranih je bilo veliko oseb. Vojno sodišče v Sofiji je izreklo smrtno obsodbo nad več civilnimi in vojaškimi osebami, ki so obtožene, da so pripravljale med vojaštvom komunistično vstajo. Nekateri trde, da je zadnja protikomunistična hajka vprijeti zato, da se odvrne pozornost javnosti od pokreta makedonstvujočih.

Hitlerizem popušča. Berlinsko vladno časopisje se zadnje dni poslužuje zelo zmernega tona napram Avstriji in ji zopet ponuja prijateljstvo. V Avstriji pa temu ne verjamejo. Dolfus je mnenja, da so se naciji prepozno iztreznili. Sprava, ali celo zveza med nacionalnim in krščanskim socializmom je izključena. Starhemberg je izjavil, da je nacionalni socializem hujši kakor boljševizem, zato naj velja tudi proti njemu le neizprosna borba.

Bivši nemški poslanec s. Scheide-mann se je mudil te dni v Pragi in imel predavanje v socialno-demokratskem klubu čehoslovaških poslancev.

Nobenih sentimentalnih pomisle-kov. Nemški minister Göbels je imel pri otvoritvi visoke šole za politiko v Berlinu govor, v katerem je med drugim dejal: Revolucija ima zgodovinsko dolžnost, da svoje delo korenito in do kraja izvrši in se ne vdaja nobenim sentimentalnim pomislekom in nikakim kompromisom. Nemška socialna demokracija si bo to lahko zapomnila za bodoče.

Nemški kardinal Faulhaber je pod policijskim nadzorstvom. Stanovanje sme zapustiti le z dovoljenjem fašistične stranke.

Aretacije v lastnih vrstah. V Kölnu je bilo aretiranih 1800 članov iz napadalnih oddelkov, ker so na nekem shodu demonstrirali proti vodstvu. V Münchenu je bil pa aretiran šef nacionalno-socialističnega tiskovnega urada dr. Eiserle in z njim še 20 članov napadalnih oddelkov.

Hindenburg Hitlerjev ujetnik. Hindenburgov sin je očetov adjutant. Močna osebnost. Fašisti so sedaj napirali proti njemu razne preiskave zaradi — verižništva z valuto. Enako je v nemilosti predsednikov tajnik Meissner in mu groze, da ga odpuste iz službe. Hindenburg je zastražen z najbolj zanesljivimi fašističnimi osebami. Nihče ne sme k njemu, če nima dovoljenja Hitlerjevega ali Goeringovega. Tudi pri slavnosti vojaških zvez v Potsdamu dne 2. julija niso dovolili Hindenburgu, da bi pozdravil Hitlerja, čeprav je častni predsednik zveze in govornik Horn je pozdravil Hitlerja, ne pa Hindenburga.

30 otrok utonilo. Grozovita avtobusna nezgoda se je pripetila na Belgijskem v okolici Namurja. Atroci so napravili izlet z osebnim avtomobilom, ki se je prevrnil v reko Reuse in je 30 otrok utonilo.

Nemčija z Japonsko. Kot protitež vzhodnoevropskemu paktu snujeta Nemčija in Japonska tajne pregovore za medsebojno zvezo.

Japonski dumping. V Evropi, zlasti v Holandiji, so se pojavile zadnje čase električne žarnice in dvokolesa japonskega izvora, ki so za 90 odstotkov cenejša kot evropska. Ena žarnica stane n. pr. 1.80 Din, kolo pa 220 Din.

Žrtve svetovne vojne

Švicarski profesor za statistiko in demografijo je napisal študijo o opustošenju, ki ga je povzročila svetovna vojna in o številu človeških žrtev, ki jih je zahtevala. Po njegovih podatkih je poginilo med vojno v Franciji 1,320.000 vojakov in 500.000 civilnih oseb, skupaj 1,820.000 vojniških žrtev. V Veliki Britaniji skupaj 1,036.000, v Italiji skupaj 1,171.000, v Srbiji in Črni gori skupaj 775.000 (med temi 450.000 civilnih oseb), v Rusiji 5,350.000 vojakov in 5,050.000 civilnih oseb, skupaj torej 10,400.000 žrtev vojne in po njej povzročene revolucije. Vsega skupaj je torej zahtevala vojna (seveda samo približno ocenjeno) 13,055.000 vojaških in 28,379.000 civilnih smrtnih žrtev, ali skupaj 41,434.000 ljudskih žrtev.

Letošnje knjige Cankarjeve družbe bodo zelo lepe in zanimive.

Za članarino Din 20.— bo dobil vsak član in vsaka članica sledeče 4 knjige:

1. **KOLEDAR C. D. za leto 1933-34.** Koledar bo lepo opremljen, lepo ilustriran in bo imel mnogo vsakovrstnega poljudno znanstvenega čtiva, razprav, potpisov, povestic in pesmi proletarskih pesnikov in pisateljev.
2. **Ivan Molek: VELIKO MRAVLJIŠČE.** Krasna povest, prav za prav nadaljevanje lanske povesti istega pisatelja »Dva svetova«. Vendar je ta mnogo lepša in zanimivejša, da se lahko meri s toliko hvaljenim Louis Adamichevim »Dinamitom«. Knjiga bo celo obsežnejša od knjige »Dva svetova«.
3. **Mihael Zoščenko: TETERKIN JE NAROČIL AEROPLAN.** Humora in satire polne povestice v prevodu Ivana

Vuka, ki bodo zabavale in razvedrile vsakega.

4. **MODERNI SVETOVNI NAZOR.** To je knjiga velike vrednosti. Obsegala bo znanstveno-poljudno razpravljanje o dialektičnem materializmu, kar je nujno potrebno za vsakega proletarca, ki hoče misliti. Uvršča se s Karl Marxovim kapitalom in prav za prav »Kapital« je lažje razumeti, če se prej prečita in preštudira dialektični (zgodovinski) materializem. Ta knjiga bo dragocena pridobitev članov Cankarjeve družbe.

Zato ne odlašajte. Vpišite se, kdor se še ni. Din 20.— ni tak denar, da bi ne bil vreden 4 letošnjih knjig Cankarjeve družbe.

Odbor
CANKARJEVE DRUŽBE

Ženski protidraginjski shod v Ljubljani.

Zveza gospodinj v Ljubljani, odsek Splošnega ženskega društva, je sklicala protidraginjski shod dne 3. t. m. v dvorano Delavske zbornice. Shoda se je udeležilo lepo število žen. Otvorila in vodila je shod dvorna dama gosp. Franja Tavčarjeva. Predsednica zveze gospodinj gosp. dr. Krajčberjeva je v svojem stvarnem govoru utemeljevala potrebo, da se zlasti žene-gospodinj dvignejo proti brezvestni speculaciji z življenjskimi potrebščinami. Zlasti proti previsokim cenam sladkorja. Podala je račun gospodinjstva z mesečnim dohodkom 2000 Din.

Gosp. Likarjeva je prečitala spomenico o razmerah na sladkornem trgu. Gosp. Derganc, ravnatelj mestnega tržnega nadzorstva, je v imenu mestnega načelstva odobral to akcijo in obljubil vso podporo tržnega nadzorstva.

K besedi se je javila tudi s. Brezar v imenu navzočih delavskih žen ter izjavila, da se delavske žene strinjajo z akcijo za pocenitev sladkorja. Povdarila je pa, konzum sladkorja ni padel toliko zaradi zvišanja cen, kakor je to rekla predgovornica, nego da je padel konzum vseh življenjskih potrebščin zaradi do skrajnosti padle kupne moči konzumenta. Le malo je danes rodbin, ki so tako srečne, da bi imele 2000 Din mesečnega dohodka. Naši rudarji ter tudi vse ostalo delavstvo bi se ob takem dohodku šlo med gospode kapitaliste. Dalje je razglašala bedo

in obup, ki se vrši ob pomanjkanju najnujnejše prehrane in povdarila skrb gospodinj, kako nadomestiti n. pr. rjuhe, ki se že zadnje trgajo na posteljah, ravno tako ostalo perilo.

Izrazila je mnenje, da je edina možnost, vrniti ljudstvu blagostanje v tem, da kr. vlada ukrene potrebno, da se vrne domov denar, ki so ga gotovi ljudje znosili v inozemstvo in tam plačujejo zanj celo ležarino. Ta denar naj se izroči prometu, da podjetja začno zopet obratovati. Ako bo delavstvo zasluzilo, bo kmalu pokupilo sladkor, katerega je še od lanske produkcije 1500 vagonov v zalogi, da ga ne bo treba zmetati v Donavo, kakor je povedala predgovornica, ravno tako ne bo treba sežgati ostalega blaga, ki je v skladiščih.

Konstatirala je, da odobravanje, ki spremlja njena izvajanja, priča, da zborovke same čutijo vso pezo današnjih razmer ter da gotovo razumejo delavstvo, kadar terja svoje pravice. Saj delavstvo ne zahteva drugega kakor možnost življenja.

Predsednica gospa F. Tavčarjeva je dala na glasovanje spomenico za pocenitev sladkorja, ki je bila sprejeta, vendar so zborovalke protestirale, ker predsednica ni sprejela dodatka delavskih žen k resoluciji.

Dodatek je zahteval, da se stori vse, da se v gorenjem zmislu vrne denar v državo ter z njim poživijo razvoj gospodarstva.

V nedeljo, dne 9. julija 1933

nastopita na igrišču „Svobode“ (Magdalenski park)

Gemeindesportklub Graz in „Svoboda“

v prijateljski mednarodni tekmi.

Opozarjamo čitatelje, da se tekme udeležite.

Začetek ob 5. uri popoldne.

Maribor.

Staroupokojevcem bivše južne železnice se pokojnina še vedno neredno izplačuje. Svojtčas je sicer izšla naredba, s katero se zahteva, da morajo staroupokojevcem okrog prvega v mesecu čakati doma, da jim bo pismonoša zamogel dostaviti pokojnino. Sedaj se pokojnina izplačuje okrog 10. do 12. v mesecu in gotovo ni to baš prijetno za staroupokojevence, ki morajo tolažiti hišne lastnike, ki zahtevajo plačilo najemnine. Poleg tega je pa pokojnina tako skromna, da itak ne zadošča za najnujnejše življenjske potrebščine in je težko čakati nanjo čez določeni termin. Staroupokojevcem prosijo merodajne faktorje v tem pogledu nujne odpomoči.

Prva skupina otrok, ki se je nahajala sedaj v počitniški koloniji pri Sv. Martinu na Pohorju, se bo vrnila z letovanja v ponedeljek, dne 10. t. m. in sicer z vlakom, ki prihaja ob 11.13 t. m. na glavni kolodvor. — Druga skupina otrok pa bo odšla v torek, dne 11. t. m. ob 9.38 uri istotako z vlakom iz glavnega kolodvora v počitniško kolonijo na Pohorje.

Dohodki tukajšnje carinarne so znašali v mesecu juniju Din 3,864.000.

Z državnega mosta je minuli torek v samomirnem namenu skočila v Dravo 25-letna S. Z. Mladenko je pravočasno potegnil iz valov v bližini se nahajajoči ribič g. Dobrajc. Zdravi se v splošni bolnici.

Z doma je odšla te dni Marija Gril, žena železničarskega uslužbenca. Ker je že več časa bolehal, se domneva, da je šla prostovoljno v smrt.

Češki koncert. V soboto, dne 8. julija t. l. se bo vršil v kazinski dvorani ob 20. uri zanimiv češki koncert, ki ga priredi češko pevsko društvo »Šestnacka« iz Olomuca. To pevsko društvo prireja pravkar koncertno turnejo po Jugoslaviji ter je imelo povsod najboljši uspeh. Pevski zbor šteje 16 oseb in uživa tudi doma v ČSR najboljši umetniški sloves. Predprodaja vstopnic je v trafiki g.

Gnusa v Gosposki ulici. Zanimiv koncert toplo priporočamo.

V Mariboru se je ustanovila »Drava« gospodarska zavarovalna zadruga r. z. z. o. z., ki se bavi z ljudskim zavarovanjem, z zavarovanjem dote, gospodarske osamosvojitve in koles proti tatvini. Zadruga ima od ministrstva trgovine in industrije odobrene pravilnike. Centrala zadruga se nahaja na Kralja Petra trgu 6.

Lahkotletski treningi mariborske S. K. »Svobode« se vrše v ponedeljkih in sobotah ob pol 18.—20. ure. V teh dneh je trening dolžnost vsakega člana! Lahko pa tudi trenirajo vsaki dan, ker je igrišče odprto. Poleg tekov, metov in skokov se goje posebno rokomet, volley-bal in slične družabne igre. Trenira se na lastnem igrišču ob Magdalenskem parku. Istotam se sprejemajo tudi novi člani. Delavski sinovi, vaše družabno shajališče je le v delavskih sportnih vrstah, zavedajte se tega!

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Voe, kar rabite za pisarne, kupite v trgovini Ljudske tiskarne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

V nedeljo, dne 9. t. m. se bo vršil na Zelenem travniku skupen shod Saveza metalških radnika in Splošne delavske zveze Jugoslavije. Shod se vrši ob 9. uri. Udeležite se ga polnoštevilno!

Zadružni dan je preložen iz tehničnih razlogov na prihodnjo soboto, kar naj zadrugarji vzamejo v vednost.

Proslava zadržnega dne se bo vršila v soboto, 15. julija zvečer ob pol 9. uri v Delavski zbornici!

Socialni tečaj

kakršni so se vršili doslej v nekaterih industrijskih krajih, bodo priredile svobodne strokovne organizacije tudi v:

Črni, dne 9. julija ob 10. uri dop.; popoldne pa se bo vršilo predavanje, ki ga priredi Zveza žen in deklet.

Delavci, delavke, posečajte polnoštevilno ta predavanja.

Dobrodelnost — sredstva in namen.

Kakor pravi pripovedka, sta svetnika Krispin in Krispian kradla usnje, da sta delala revežem zastoj čevlje. Čeprav se jima ne more odrekat dobroga namena, vendar so pozneje označevali za Krispina človeka, ki izkazuje dobrodelnost na stroške drugih. Krispini današnje dobe pa so še bolj prebrisan: Kapitalistični podjetnik priškrne kar se da zasluzke svojih delavcev — pri tem mu pride ravno prav večno tarnanje o krizi — da par kovačev ali metaljev za kakšno dobrodelno akcijo — in kar naenkrat je obelodanjen njegov plemeniti čin, ki ga je storil. Niti solda ni dal iz svojega, pa je bil venčan s hvalo in slavo — in kdo bo potem še kaj verjel bajki o izkoriščanju in izmozgavanju delavstva, saj je gospod tako — plemenit. Parveniju iz majhne birokracije ne da miru žilica njegovega snobizma. Ker pa nima tujega žepa, iz katerega bi vzel, pa pomaga na svoj način: on dobro ve, da rabi dobrodelna akcija tudi svojega funkcionarja, da oznanja slavošpeve — tu najde zelo ugodno polje. Če ima še to srečo, da iz svojega položaja še komu ukazuje, potem se kaj lahko odkupi svojih službenih dolžnosti s primernim potenciranjem priganjstva nad svojim helotskim inventarjem, in tako si pridobi čas, da se »posveti dobrodelnosti. In kaj kmalu zaslovi tudi njegovo ime. Tudi on ni riskiral prav nič, ampak si svojo zaslugo še zadovoljno postavlja v kalkulacijo — v nadomestilo za morda manjkajoče posebne talente — za kak višji rang. To so samo primeri iz mnogovrstnih variant takega dobrodelstva. Delavstvo ne išče in tudi noče iskati za sebe rešitve v dobrodelnosti, ker se zaveda, da ima moralno pravico do vse socialne zaščite. Delavstvo terja od družbe, za katero ustvarja neizčrpne zaklade bogastva, socialno pravičnost, ne pa milosti. Toda zadnje čase je nastopila za dobrodelnost pravcata konjunktura. V kolikor delavstvo to delavnost podpira, pa mora vendarle v tem tekmovanju znati razločevati Krispine od prave dobrodelnosti, zlasti, če bi mu prišel govoriti o viteški plemenitosti Krispin, ki bi se za to dal direktno rešiti z delavčevimi prispevki.

(Po francoskem dnevniku).

Trbovlje.

Zapet nacionalistična polomija v Trbovljah.

Minulo nedeljo se je Narodna strokovna zveza zopet odpravila in sklicala zborovanje, na katerega je prišlo nekaj žensk in radovednežev. Predsednik g. Štruc je sklical zborovanje, mogoče da bi povedal delavstvu, kdo vse je glasoval na seji prehranjevalnega odbora v Trbovljah proti temu, da se nabavi brezplačno krušna moka za delno zaposlene rudarje.

Rudarske žene in rudarji, ki so prišli na shod, pa so s silnim ogorčenjem protestirali proti otvoritvi shoda tako, da govorniku ni bilo mogoče priti do besede. Predsednik je trikrat zaključil in znova otvoril shod.

Da bi zborovalce pomiril, jim je obljubil, da bo vse merodajne gospode povabil na nov javni shod, ki da se bo vršil pred radniško restavracijo. Na shod je obljubil povabiti naslednje gospode: ministra dr. Kramerja, bana Dravske banovine, generalnega ravnatelja TPD Skubica, ravnatelja TPD v Trbovljah, župana trboveljske občine, celo g. Pavlina je hotel povabiti na shod, kar pa mu je delavstvo odsvetovalo. Manjkal baje pa tudi ne bo g. poslanec Pavlič.

Delavstvo sedaj željno pričakuje, kdaj se bo ta shod vršil.

Jesenice.

Koncert trboveljskih slavčkov se na Jesenicah v soboto, dne 8. t. m. in v nedeljo, dne 9. t. m. ne vrši, ker je preložen oz. odgojen. Kdaj se vrši bo mo pravočasno javili.

Štiridesetletnica gasilskega društva. Jeseniško prostovoljno gasilsko društvo je praznovalo v soboto in nedeljo, dne 1. in 2. t. m. svojo štiridesetletnico. Imelo je celo vrsto prireditve, ki so ob takih prilikah običajne, in zaključilo jih je s tradicionalno veselico na Ferjanovem vrtu (na prostem). Vsa prireditve, ki je bila dobro obiskana tudi od sosednjih gasilskih društev, je uspešla, toda v marsikom je vzbudila spomin na skrajno neprimerni gasilni dom, ki je bil 40-letnici društva samo v sramoto. Ta leseni dom, ki že razpada, nikakor ne služi gašenju, nego morda prej celo v obratne svrhe. Upati pa je in to je menda glavni cilj društva, da bo stal — če ne poprej, pa ob 50-letnici — na Jesenicah gasilski dom oz. shramba gasilnega orodja, na katero ne bodo ponosni samo jeseniški gasilci, nego vsa Gorenjska.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Delavska Olimpijada v Pragi 1934.

Odmev članka »Delavske politike«. — Nastop delavske moči: 35.000 telovadečih.

Nedavno smo objavili informativen članek o III. Delavski Olimpijadi v Pragi, ki se bo vršila prihodnje leto v dneh od 5.—8. julija. Zadnjič je imelo tak svoj telovadni nastop češkoslovaško socialistično delavstvo leta 1927. Izgleda, da bo po šestletnem odmoru nadkrilila delavska sila, ki se bo zbrala prihodnje leto v Pragi, vkljub gospodarski krizi, nezaposlenosti, bedi in gladi delavskega razreda vsa pričakovanja.

Članek »Delavske Politike« — velikanske priprave.

Že nad pol leta so v Pragi v teku velikanske priprave za to Delavsko Olimpijado. Poseben tiskovni odbor Zveze delavskih telovadnih združenj skrbi za propagando prireditve doma in v inozemstvu. Članek »Delavske Politike« o tej Olimpijadi češkoslovaških sodrugov je vzbudil v Pragi veselo presenečenje in splošno pozornost. Dnevnik »Pravo Lidu« v Pragi ga v svoji številki z dne 2. julija omenja v posebnem članku pod naslovom: »Tudi Jugoslavija se še priglaja.« Vnaprej bodo pošiljali »Delavski Politiki« iz Prage redno potrebni propandandni olimpijadni material z matricami, ki ga izdaja poseben »Tiskovni poročevalec« Olimpijade. Razen iz Jugoslavije so se priglasi za udeležbo na Delavski Olimpijadi že tudi iz Anglije, Belgije, Francoske in iz Litve.

Podrobneje bo uredil organizacijo udeležbe iz Jugoslavije poseben inozemski odbor Olimpijade dogovorno s predsedstvom Zveze češkoslovaških telovadnih združenj.

Tudi Amerika se udeleži.

V Ameriki je socialistično delavstvo organizirano v »Združenju delavskih ameriških

Sokolov«, ki so imeli pravkar svoj občni zbor in na njem sklenili, da se bodo udeležili III. Delavske Olimpijade v Pragi z večjo deputacijo, po možnosti tudi s telovadečim društvom žen in mož.

Številke moči češkega delavstva.

Delavsko Olimpijado bo priredila Zveza delavskih češkoslovaških telovadnih združenj v Pragi, ki je izrecno socialno-demokratska organizacija. Pred svetovno vojno je imela ta zveza samo 542 društev z 34.283 članov. Danes šteje ta zveza 1.254 društev z 138.791 člani in je druga najmočnejša češka telovadna organizacija. Stroški za prireditve Olimpijade bodo znašali okrog 3.000.000 Kč, to je nad 6.000.000 Din. Vse te ogromne stroške bodo krili češki sodrugi iz lastnih sredstev in so radi tega razpisali poseben olimpijadni davek v obliki znamk, ki znaša za članstvo 5 Kč, za naraščaj in deco 1 Kč. Ta davek je temeljni finančni kapital za prireditve Olimpijade, ki je mogoča v tej obsežnosti danes gotovo v celi Evropi samo v demokratični Pragi. Le tam si je znalo delavstvo priboriti in obdržati s svojo razredno zavednostjo in disciplino moč, ki je danes moralna opora tudi delavstvu v ostalih državah.

Sodrugi — pojdemo v Prago!

Želeti je torej, da se tudi naši sodrugi začnejo že sedaj pripravljati na obisk te Delavske Olimpijade v Pragi. Po vseh podružnicah »Svobode« in strokovnih organizacijah naj bi se osnovali krožki za obisk Prage, kjer bi se začeli že sedaj nabirati in shranjevati za to potrebni potovalni fond.

brežje. Razdelitev nagrad se je vršila zvečer v gostilni Motl (Balon), žal pa je deževni naliv nekoliko pokvaril veselje. Kolesarski dan in dirka sta bila prvotno od sreskega načelstva zabranjena in si je moralo društvo šele s pritožbo na banovino izposlovati dovoljenje za to dirko. Kolesarski dan v večjem obsegu pa je bil zabranjen. V sportnem oziru je bila ta dirka ena najboljših v delavskem kolesarskem sportnem gibanju in je končala brez vsake neizgode. Zunanje podružnice se niso mogle udeležiti dirke, ker je društvo dobilo dovoljenje za dirko šele zadnji dan pred prireditvijo, kljub temu, da je šest tednov poprej zaprosilo in prijavilo prireditve.

Širite naš list!

Proovrstno blago po nizkih cenah
dobite v novootvorjeni

Trgovini »Delavski dom«

r. z. z o. z., Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenske potrebščine v svoji trgovini.

»DRAVA«

zavarovalnica Maribor, zavaruje osebe do 80 let starosti, doto, gospodarsko osamosvojitve, kolesa. Zahtevajte prospekte. Sprejemamo zastopnike.

Elektrotehnično podjetje

in delavnice za popravilo vseh elektromotorjev, transformatorjev, aparatov, likalnikov in kar spada v elektrotehnično stroko, sem preuredili. — Izvršujemo vse hišne inštalacije kakor tudi vsa zunanja omrežja nizke in visoke napetosti postrokovnjaških izvedbi in po današnjih predpisih ter z garancijo. — Prodaja vseh električnih strojev kakor elektromotorjev, dinamo-strojev, ventilatorjev, likalnikov, modernih lestenecv vseh vrst po izbiri, raznih žarnic in vsega elektromateriala po ugodnih cenah. — Za cenjena naročila se cenj. ob. činstvu priporočam.

III. Vladislav,
elektrotehnično podjetje,
Maribor, Aleksandrova c. 24.
Telefon 27-44.

RAZGLAS O LICITACIJI.

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU razpisuje za izvršitev **parketarskih del** pri zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

III. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO na dan

18. julija 1933 ob 11. uri dopoldne

v sobi štev. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba štev. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svote odobrenega proračuna, ki znaša:

za parketarska dela Din 244.222,22.

Pri prvi licitaciji doseženi največji popust na enotne cene uradnega proračuna znaša 12%.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. marca 1932, Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. marca 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglaš o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

Razno.

Odmevi dubrovnškega kongresa Pen-klubov. Kongres Pen-klubov v Dubrovniku je še vedno predmet živahnih literarnih polemik po evropskem časopisu in po leposlovnih revijah. Pa tudi v okviru posameznih Pen-klubov je ta kongres razčistil marsikaj nejasnega in prisilil tako klube, kakor tudi posamezne njih člane, da nastopijo z odprtim vizirjem in zavzamejo čisto določno stališče, ali so za svobodo vesti in izražanja, ali ne. Z zadovoljstvom zamoremo konstatirati, da je poražajoča večina pesnikov, pisateljev in znanstvenikov vsega sveta odločno obsodila nekulturne ekstreme nacionalistične diktature v Nemčiji in se toplo zavzela za vse one kulturne delavce Nemčije, ki so morali radi svoje plemenske pripadnosti ali demokratičnega in svobodoljubnega svetovnega nazora zapustiti svojo domovino, ali pa so drugače preganjani. Med prvimi načelnimi izjavami posameznih Pen-klubov o tem predmetu smo čitali izjavo ljubljanskega Pen-kluba, ki je končno vendarle enkrat jasno spregovoril in s tem zavrnil upravičen ali neupravičen sum v njegovo svobodoljubnost in demokratičnost. Svoja povdarjena načela, v smislu ideje Pen-klubov, lahko takoj začne praktično uveljavljati. Kmalu nato je podal holandski Pen-klub svečano izjavo, da se ne strinja s stališčem in nastopom svojih dveh oficijelnih delegatov v Dubrovniku, (ki sta branila nacionalno-socialistične nemške delegate), marveč ga obsoja in pošilja vsem nemškim kulturnim emigrantom najtoplejšo pozdrave, in edino nje priznava kot predstavnike nemške kulture. Holandskemu je sledil te dni še avstrijski Pen-klub, ki je na svojem polnoštevilnem in burnem sestanku 27. junija istotako izrazil svoje nezadovoljstvo s svojima delegatoma v Dubrovniku, (Greta Urbanitzky in Feliks Salten, ki sta simpatizirala v Nemci) in je sprejel resolucijo, ki ostro obsoja kulturno diktaturo v Nemčiji in vnovič povdarja svobodoljubne in mirne ideje Pen-klubov. Podpisalo jo je 25 najuglednejših avstrijskih pisateljev. Radi tega je 5 reakcionarno - nacionalističnih članov izstopilo iz kluba, med njimi tudi stoprocentni »Germanec«, Mirko Jelusič.

ALI SI ŽE ČITAL

lepo povest Ivana Vuka:
V Znamenju Halleyeve
repalice? Piši na upravo
»Delavca« v Ljubljani,
poštni predal 290, da Ti
jo pošljejo! / Broširana
stane 16 Din, vezana pa
25 Din. Knjiga je zelo lepa.

Nemški fašisti proti Habsburžanom. Po mnenju nemških fašistov se Habsburžani ne smejo vrniti v Avstrijo? Merodajno ni, da želi Avstrija ostati republika, marveč zaradi tega, ker je rodbina Habsburško-lotarinška židovska. Bavarski rasistični znanstvenik Julij Streicher to »temeljito« dokazuje. Rudolf Habsburg je prišel v Nemčijo 1273 kot izvoljeni cesar. Ali ni imel očitno velik in jasno zakriviljen nos? Ali ni bil skopuh in podjeten? To so same lastnosti, ki jasno dokazujejo židovsko potomstvo Habsburžanov. Toda še več. Ta Rudolf Habsburg je bil resnično židovski potomec. Leta 1100 je živel v Rimu bankir Peter Löwenstein. Vnuk tega bankirja je postal kristjan zgolj zato, ker je to koristilo njegovim poslom v katoliškem mestu. Eden njegovih sinov je bil izvoljen za papeža pod imenom Anaklet II. Drugi potomci rimskega žida Löwensteina so se naselili v Nemčiji pod imenom grofi Aventinski ter so kupili habsburški grad v Aargauu. In eden teh židovskih potomcev, kar ni čudno, ker se je rimska kurija požidila, bil izvoljen za cesarja svete rimske države nemškega naroda. Komaj tisoč let je minilo, odkar so avstrijski prestolni pretendenti prestopili iz židovstva v kristjanstvo. Pravi avstrijski škandal! Ali ni to dovolj vzroka, da čuvamo Avstrijo pred habsburškim požidovljenjem? — S takimi učenostmi se bavi nemški fašizem! V kakšne »duhovnosti« poseza nemška znanost, naj dokazuje ta-le zadeva.

Zbirajte za tisk. sklad!

ZA DELAVNIKE

NA VASI IN V MESTU
POTREBUJETE POCENI OBLEKO

Izgotovili smo takšno za vas.
Oglejte si v naših prodajalnah
obleke

„SELO“

po Din 140.-, 150.-, 160.-,

za celo obleko. (Suknja, telovnik, hlače). Din 50.—, 55.—, 60.—, stanejo same hlače.

Javnosti postrežemo

z nizkimi cenami, dobrim blagom in veliko izbiro.

TIVAR OBLEKE

